

KURJER WILEŃSKI

Z frontu fińsko-sowieckiego

HELSINKI (Elta). Sztab armii fińskiej ogłosił następujący komunikat o działaniach wojennych w dniu 25 grudnia: Na lądzie w dniu 24 grudnia na froncie w Karelii było względnie spokojnie, jedynie miejscami czynna była artyleria. Atak nieprzyjaciela przy Taipaleenjoki został odparty. Zniszczono jeden czołg.

Rankiem Bożego Narodzenia nieprzyjaciel po przygotowaniu artyleryjskim kilkakrotnie atakował front Suvanto między Sakkolosa i Vlossula. Walki na tym froncie nadal trwają. Między Muolajaervio i Yskjaervio jest silny ogień artyleryjski. Na froncie wschodnim w okolicy Laimola zniszczono jeden czołg nieprzyjaciela.

Na wschód od Leksy nasze wojska walczą już na terytorium sowieckim. Oddziały nasze rozbiły w miejscowości Kuhm w kierunku Vaaeraejoki dwa bataliony sowieckie. Pozostałe wojska sowieckie cofają się. Zabraliśmy jeden czołg i dwie armaty. Jak donoszą nieprzyjacieli wykazuje

wielką aktywność na froncie przy Suomussalmi.

Sily morskie: W dniu 24 grudnia nieprzyjacielskie sily morskie nie wykazały większej aktywności. Poszczególne jednostki floty sowieckiej odbywały podróże wywiadowcze. Okręt sowiecki „Marat“ ostrzeliwał z dalekiej odległości brzegi wyspy Bjorkoe. W porze południowej lotnictwo sowieckie atakowało te brzegi z powietrza. Nastąpiło mrozy utrudniające działania mniejszych okrętów wojennych i łodzi podwodnych. Z tych powodów we wschodniej części zatoki fińskiej operacje floty zostały zakończone.

Sily powietrzne: Lotnictwo sowieckie wykazało ożywione działanie na północ od jeziora Ładogi.

Liczba ofiar w ludziach nieznaczną. Również straty materialne są małe. Nasze samoloty odbyły szereg lotów wywiadowczych i bombardowały skutecznie obiekty wojskowe na terytorium nieprzyjaciela. Nasza artyleria przeciwlotnicza strąciła jeden samolot sowiecki, a jeden samolot nieprzyjaciela

prawdopodobnie zmuszony został do opuszczenia się za naszymi liniami.

HELSINKI (Elta). Komunikat fiński o działaniach wojennych podaje: Nieprzyjaciel wspierany przez artylerię, czołgi i lotnictwo kilkakrotnie atakował w przemyku Karelskim. Największy atak był przy Suvant. Oddziały sowieckie próbowały przekroczyć jeziora przy Haitemaa, Sakkola Keija i Volussla. Wszystkie ataki nieprzyjaciela zostały odparte z wielkimi dla niego stratami. Armia fińska zabrała 5 armat, 16 karabinów maszynowych oraz wzięła 50 żołnierzy sowieckich do niewoli. Dwa czołgi zostały zniszczone. Przy jeziorze Suvant zabrano do niewoli 700 żołnierzy sowieckich. Na froncie wschodnim znaczniejszych działań nie było. Na wschód od Sieksa armia fińska zniszczyła 20 nieprzyjacielskich samochodów ciężarowych, a przy Suomussalmi 2 czołgi.

Na innych frontach ważniejszych działań nie było. Samoloty nieprzyjacielskie kilkakrotnie bombardowały umocnienia Koivist i okręty patrolowe. Baterie artylerii przybrzeżnej strąciły przy zatoce fińskiej 5 samolotów sowieckich, artyleria ochrony morza strąciła 4 samoloty nieprzyjacielskie oraz baterie przybrzeżne nad jeziorem Ładoga — dalsze dwa.

Wykorzystując przychylne warunki atmosferyczne nieprzyjaciel dokonał szeregu ataków z powietrza i zrzucił bomby na frontie i wewnątrz kraju.

Bombardowane były następujące miasta: Obae, Helsinki, Tammerfors, Hangoe, Borgoe, Viipuri, Kaekisalmi i Sortavala. Samoloty sowieckie ostrzeliwały również i szereg wsi. Straty są nieznaczne. Bombowce fińskie skutecznie walczyły w powietrzu i bombardowały pozycje nieprzyjaciela. Lotnictwo fińskie straciło w tym dniu najmniej 23 samoloty nieprzyjacielskie

Katastrofa samolotu włoskiego 7 osób zabitych

RZYM (Elta) — Podczas otwarcia włoskiej linii powiatrznej Rzym—Rio de Janeiro spadł w okolicach Mogador samolot włoski „Arpa“. Według agencji Stefani katastrofa wydarzyła się wskutek niepomysłnych warunków atmosferycznych. Stefani podaje, że połączenie lotnicze między Południową Ameryką i Italią będzie i nadal utrzymane według ustanowionego programu.

Z Kassablanki donoszą, że z pod rozbitego samolotu włoskiego „Arpa“ wyciągnięto 7 trupów. Zbadane okoliczności katastrofy wykazały, że samolot na skutek wielkiej mgły zbłądził i musiał w czasie silnego wiatru południowego lądować w bardzo niebezpiecznym miejscu.

Ojciec Święty nawołuje do zawarcia honorowego pokoju

WATYKAN Elta. Papież Pius XII przyjął w dniu 24 grudnia członków sw. kolegium i innych wysokich duchownych którzy złożyli mu życzenia z okazji Bożego Narodzenia.

W wygłoszonym przemówieniu Papież przypomniał obecny konflikt w Europie oraz skutki tego konfliktu w dziedzinach społecznej i gospodarczej. Papież specjalnie podkreślił dążenia Stolicy Apostolskiej do niedo-

puszczenia i do przerwania wojny i wezwał rządy aby sprecyzowały swe warunki na jakich mogłyby zawrzeć pokój, który byłby honorowym dla wszystkich narodów.

Papież powiadomił kardynałów, że prezydent Roosevelt mianował swoim osobistym przedstawicielem Taylora i podziękował Prezydentowi Rooseveltowi za jego czyn, wzmacniający współpracę nad pokojem.

Prez. Mościcki wyjechał do Szwajcarii.

BUKARESZT (Elta). Według DNB, b. prezydent Polski Mościcki w poniedziałek wieczór udał się do Szwajcarii. Ostatnio Mościcki podpadł mocno na zdrowiu.

W Grajowa, gdzie Mościcki był internowany, zostało zwołane konsylium lekarzy, którzy orzekli, iż Mościcki natychmiast ma wyjechać do sanatorium w Szwajcarii.

Na podstawie decyzji lekarzy rumuński gabinet ministrów w niedzielę zezwolił Mościckiemu na wyjazd z Rumunii.

Australijski korpus w Anglii

Dzienniki londyńskie zamieszczają obszernie sprawozdania o przybyciu do Anglii pierwszego korpusu ekspedycyjnego z Australii.

„Times“ pisze: „Po Kanadyjczykach przybyli do Anglii, odbywając bez przeszkód 12,000 kilometrów lotnicy australijscy. Wraz z lotnikami metropolii i Kanady stworzą oni najpotężniejszą na świecie flotę powietrzną, która przechyla szalę zwycięstwa na rzecz aliantów“.

D. N. B. donosi, iż wczoraj samoloty brytyjskie znowu nie pokoiły wybrzeże niemieckie.

Rok 1939 jeszcze nie jest rokiem wojny

Prawdziwa wojna zacznie się dopiero w roku 1940

BERLIN. Święto Bożego Narodzenia wywołało zastój w polityce. Sporo urzędników niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych rozjechało się na krótkie urlopy. Urzędnicy ci twierdzą, że muszą wypocząć, ażeby wytrzymać „super — naprężenie polityczne, jakie będzie miało miejsce w r. 1940. Według panującej tutaj ogólnej opinii prawdziwym rokiem wojny będzie dopiero rok 1940. Rok 1939 był tylko „wstępem do wojny“.

Przemówienie premiera Daladier

PARYŻ (Elta). Premier Francji Daladier wygłosił na Boże Narodzenie przez radio przemówienie. Zaznaczył on, że przemawia nie jako głowa rządu, ale jako przyjaciel wszystkich Francuzów. Dalej oświadczył Daladier, że Niemcy przed czterema miesiącami popchnęły świat do katastrofy, a wypadki wykazały odpowiedzialność Niemiec. Następnie premier przypomniał niedawno wydaną we Francji żółtą księgę, w której zostały zebrane dokumenty, wykazujące na kogo spada wina za wywołanie wojny. Minister zaznaczył, że Francuzi dotychczas mieli nieduże straty. Kraj, mówił premier Daladier, nie zapomni tych ofiar i będzie się opiekował sierotami i wdowami. Dalej

podkreślił Daladier, iż zbliża się godzina sprawiedliwości, kiedy winni za nieszczęścia, które dotknęły ludzkość, będą ukarani.

Premier oświadczył, że Francuzi walczą za bezpieczeństwo Francji i za wolność ludzkości. Na zakończenie przemówienia Daladier zwrócił się do żołnierzy francuskich, którzy spędzają święta daleko od swoich rodzin. Z wojska, podkreślił Daladier, musi brać przykład cały naród, gdyż armia prowadzi naród do przyszłości. Następnie Daladier przypomniał, iż sam przed dwudziestu laty był żołnierzem. „Wszyscy walcząc w jedności o zwycięstwo pokoju, uczynimy, oświadczył Daladier, Francję najszczęśliwszą i najbardziej humanitarną ojczyzną“.

Nieudana ofenzywa niemiecka w pierwszym dniu Świąt

PARYŻ (Elta). Havas w komunikacie o działaniach wojennych na froncie zachodnim donosi, iż w pierwszym dniu świąt Bożego Narodzenia silnie atakowała piechota niemiecka.

Akcja piechoty niemieckiej była wspomogana przez artylerię. Atak niemiecki został odparty. Na skutek zachmurzenia we wschodniej części Francji lotnictwo nie było czynne.

Straty Anglii i Francji w wojnie obecnej

PARYŻ (Elta). Korespondent Havasa miał rozmowę z przedstawicielem naczelnego dowództwa francuskiego, który oświadczył, iż od początku wojny do dnia 30 listopada na froncie zachodnim zginęło ogółem 1.434 żołnierzy francuskich. Liczba ta obejmuje poległych na lądzie, na morzu i w walkach powietrznych. Sily bry-

tyjskie od dnia 21-go grudnia straciły 2.511 żołnierzy, na lądzie na skutek nieszczęśliwych wypadków zginęło 3 żołnierzy, na morzu — 2.070 i w walkach powietrznych — 438, na lądzie francuskim zginęło 1.136 żołnierzy angielskich, na morzu — 256 i w walkach powietrznych — 42.

Czy dojdzie do dymisji gabinetu japońskiego

Prasa europejska poświęca wiele uwagi nowym wydarzeniom w Japonii.

Wczoraj 250 członków parlamentu japońskiego zażądało dymisji obecnego rządu. W Tokio doszło na tym tle do burzliwych demonstracji.

W związku z tym odbyło

się nadzwyczajne posiedzenie japońskiego gabinetu ministrów, na którym premier wygłosił dłuższe przemówienie. Wskazując na obecne skomplikowane i groźne położenie polityczne, premier dał do zrozumienia, że w obecnej sytuacji nie można tak łatwo przeprowadzać zmiany rządu.

Studencka delegacja u min. oświaty w Kownie

W dniach od 21 do 24 bm. bawiła w Kownie delegacja studentów z Wilna w składzie pp. Ignacego Jęśmana, Janusza Rychniewskiego, Jaroszewicza i Rudnickiego.

Delegacja była przyjęta przez ministra oświaty p. Jokantasa, prezesa Litewskiego Czerwonego

Krzyża p. dr. Alessy i inne osobistości.

Jak nas informują, rozmowy które dotyczyły w pierwszym rządzie sprawy mieszkań w domach akademickich jak i sprawy ew. studiów zostały częściowo pomyślnie załatwione.

Depesza min. Urbszysa do Stalina

KOWNO, (Elta). W związku z jubileuszem 60-lecia Stalina minister spraw zagran. Urbszys wysłał w dniu 21 grudnia następującą depeszę:

„Z okazji 60-lecia Pana mam zaszczyt prosić Pana, Wielce Czcigodny Józefie Wassarionowiczu przyjąć nasze serdeczne pozdrowienie i najlepsze życzenia dobrego sąsiedztwa, wszystkiego najlepszego w życiu prywatnym Pana jak i dla przyjacielskiego w stosunku do Republiki Litewskiej Związku Sowieckiego i wszystkich jego narodów“.

Na depeszę tę Stalin w dniu 25 grudnia odpowiedział następująco: „Dziękuję Panu, Panie Ministrze za pozdrowienie. Życzę Ojczyźnie Pana dalszego pełnego rozwoju jak i rozwoju przyjacielskich stosunków między Republiką Litewską a Związkiem Sowieckim“.

Zmiana rządu w Belgii?

BSUKSELA (Elta) — DNB podaje, iż w Belgii rozpoczęta została dyskusja nad zagadnieniem zmiany rządu. Król Leopold przyjął w poniedziałek premiera, który złożył raport o sytuacji politycznej.

Połączenie kolejowe Sowieców z Rzeszą

MOSKWA. (Elta). DNB donosi że w wyniku rokowań sowiecko-niemieckich rozpoczęło się bezpośrednio połączenie kolejowe między Związkiem Sowieckim a Rzeszą. Jednocześnie rozpoczęło się i bezpośrednio połączenie przewozu towarów. Z Rosji Sowieckiej idą już transporty do Niemiec, w pierwszym rządzie nafty i zboża.

KRONIKA TELEGRAFICZNA (Elta)

— Z Heltenan strzymano wiadomość o zatrzymaniu przez Niemców statku estońskiego „Naissaar“. Statek bez ładunku płynął do Anglii.

— Podczas świąt Bożego Narodzenia wydarzyły się w Stanach Zjednoczonych 400 śmiertelnych wypadków z których 224 były katastrofy samochodowe.

— Zamordowany został z rewolweru były premier Transjordanii Mahomed el Karne. Według Havasa mordorderstwo popełnione zostało nie w celach politycznych.

— Havas donosi, że w poniedziałek na otwartym morzu przy zachodnim brzegu Anglii niemiecka łódź podwodna zatopiała bez ostrzeżenia parowiec brytyjski „Stanholme“ o pojemności 2472 ton, 4 członkowie załogi zginęli a 10 zostało rannych.

— Na morzu Północnym zatonał na skutek najechania na mine norweski parowiec „Rudolf“. Kapitan i część załogi uratowali się na szalupie ratowniczej i przypłynęli do brzegów Norwegii. Los innej szalupy ratowniczej, w której znajdowała się druga część załogi dotychczas jest nieznany.

Burza nad Azją

Gdy wiadomości zagraniczne nadawane przez sowiecką rozgłośnia mają się ku końcowi, wów czas słysząc można dziać depesz z Chin. Zamykamy szybko aparat, uważając, że wiadomości te nie posiadają żadnego znaczenia. W uszach dzwoni wstęp z wesela „co tam panie, w polityce? [Chińczyki trzymają się mocno?].

Przebieg tych walk posiada znaczenie nie tylko dla Sowietów, ale zaważy również na losach wojny w Europie. Od wielu lat Japończycy starają się opanować Chin. Jednocześnie wojska japońskie próbują rozszerzyć swoje wpływy na pograniczu sowieckim, starając się wdrzeć do pomorza sowieckiego (Władystok, Chabarowsk), oraz zdobyć całkowicie Mongolię Sowiecką.

Walki sowiecko-japońskie nie przeistoczyły się do dziś dnia w formalną wojnę. Administracja japońska aresztowała urzędników sowieckich w Mandżurii, konfiskowała obiekty kolejowe, wdzierała się na terytoria sowieckiego Sachalinu, gwałciła umowę o rybołówstwie, a mimo to rząd sowiecki musiał cierpliwie znosić wszystkie krzywdy.

Obawa przed drugim frontem, przed ewentualnym atakiem Niemiec na Sowiety hamowała działalność wojska sowieckiego. Do pozycji wyczekującej przyczyniła się również niemożność przygotowania należytej bazy żywnościowej i obronnej na Dalekim Wschodzie, trudności natury transportowej.

Porzucając już dawno tezę o wyzwoleniu narodów wschodu, a trzymając się zasady imperialistycznej zachowania granic, rząd sowiecki popierał akcję wyzwoleńczą Chin w walce z Japonią. Między interesami Rosji Sowieckiej a Stanami Zjednoczonymi istniała zbieżność, która pociągnęła za sobą uznanie de jure ZSSR. Następnym aktem było zniesienie embarga w stosunku do szeregu towarów wysyłanych przez Stany Zjednoczone do Rosji Sowieckiej.

Stany Zjednoczone walczyły w ten sposób z wypieraniem wpływu amerykańskiego z rynku chińskiego. W ostatnim roku po akcji przeprowadzonej przez Japonię w stosunku do Anglii, nastąpiło współdziałanie amerykańsko-angielskie na terenie chińskim przeciwko Japonii.

Tam też Sowiety witały z uz-

naniem komunikat, iż rząd Stanów Zjednoczonych zamierza wypowiedzieć traktat handlowy Japonii. W ten sposób rząd japoński byłby pozbawiony całkowicie możliwości sprowadzania surowców na cele wojenne. Trudno bowiem przypuścić, iżby władze niemieckie zdołały eksportować bez trudności te surowce, których same nie posiadają.

W tym stanie rzeczy spodziewano się po porozumieniu sowiecko-niemieckim naprawy stosunków sowiecko-japońskich. Niemcy czyniły wiele, by doprowadzić do zgody i wciągnąć partnera wschodniego do szerszej działalności na zachodzie, do braterstwa broni w walce z Anglią i Francją.

Tymczasem Elta w komunikacie podała do wiadomości, że rząd japoński zamierza się porozumieć z Anglią i Stanami Zjednoczonymi, że wycofuje się z dotychczasowej polityki pozabawiania koncesji cudzoziemców, a wzamian za pożyczki otrzymane z Anglii oraz za surowce dostarczone ze Stanów Zjednoczonych, Japonia może uzgodnić swoje interesy gospodarcze z potrzebami ekonomicznymi Stanów Zjednoczonych i Anglii.

Wiadomości o takich rokowańach nie są pozbawione podstawy. Stosunki sowiecko-amerykańskie uległy ostatnio pogorszeniu. Świadczy o tym ostatnie przemówienie przewodniczącego komisarzy ludowych Mołotowa, oraz odgłosy prasy amerykańskiej na temat Finlandii. Zarządzenia w sprawie dostawy samolotów dla państw bombardujących miasta noszą również wyraźny charakter.

Czy współpraca amerykańsko-angielska z Japonią sięgać będzie tak daleko, że umożliwi rządowi tokijskiemu prowadzenie szerokiej akcji na Dalekim Wschodzie—trudno przewidzieć. W każdym razie porozumienie na temat Chin oraz koncesyj w tym kraju byłoby pierwszym etapem do zaostrenia stosunków sowiecko-japońskich.

Wojna europejska niema się ku końcowi. Liczba wciągniętych do awantury roszerza się, zahacza ona o Amerykę, daje widoki bitw aż w Urugwaju, a losy jej zależne są od stopnia burzy rozpetanej w Azji.

W. Kibartowski.

Pióro „Lietuva” jest zrobione z przezroczystego materiału, co jest bardzo pożyteczne w podróży, ponieważ zapas atramentu może być w każdej chwili skontrolowany. Wykluczona jest więc możliwość niespodzianki w postaci wyczerpania się atramentu.

Pióro „Lietuva” nie posiada gumowego rezerwuaru i sprężynki, które się często psują i przez to narażają posiadacza na niepotrzebne rozchody.

Pióro „Lietuva” posiada mechaniczną pompkę, która wciąga atrament w 100%. Pompka ta jest bardzo praktyczna i wcale się nie psuje, gdy mechanizm jej jest zrobiony z najlepszego angielskiego brązu.

Pióro „Lietuva” można łatwo rozbrać na części i dlatego w razie potrzeby można je łatwo wyczyścić.

Pióro „Lietuva” różni się od innych piór tym, że atrament z niego nie wylewa się, także można nim wykonywać najczystsze roboty.

Pióro „Lietuva” dostępne jest dla wszystkich, gdyż w oryginalnym opakowaniu kosztuje tylko 6 litów.

Pracownia wiecznych piór „Lietuva”
Kaunas, Laisves al. 52, tel. 26728

Używajcie najlepszego gatunku GILZ marki:

„Abadie”, „Dukat”, „Mars”, „Riga” i „Aroma”

gdyż są one wyprodukowane z najlepszego papieru francuskiego z filtrami i specjalną watą zdrowotną.

PIERWSZA LITEWSKA FABRYKA GILZ

„MARS”

Kaunas, Vilniaus g-vė 4, tel. 2-11-60.

„Kurtyna spadła!”

W dzienniku łotewskim „Briva Zeme” ukazał się pod tym tytułem znamieny artykuł poświęcony roli i repatriacji Niemców z krajów bałtyckich.

„Ci którzy wyjechali, uważali siebie za Niemców. Nikomu nie zabraniamy wierzyć w to. Odwrotnie, instytucje łotewskie w miarę możliwości starają się osłodzić rozstanie tym, dla których Łotwa stała się ciężarem, którzy przestali ją uważać za swoją duchową ojczyznę. Żądaliśmy tylko jednego: ażeby zerwanie więzów, łączących przesiedleńców z Łotwą, odbyło się jednorazowo i bez prawa powrotu.

Jakże często rzeczywistość przewyższa wszelkie fantazje literackie. Jakież pisarz mógłby przepowiedzieć coś podobnego jeszcze półtora roku temu?

Nie trzeba być wielkim lingwistą, ażeby wiedzieć, że Niemcy bałtyccy tworzą konglomerat etniczny prawie wszystkich narodów europejskich. Wielu z nich wierzącym w niemieckie pochodzenie swoich przodków, wypadło na dół rozgoryczenie. Jakże często bezlitosne księgi archiwalne opowiadały im, że pochodzą od „chłopów bez własnej historii, kultury i przyszłości”.

15 grudnia stanowi datę nie tylko kończąca exodus niemieckiej grupy narodowościowej z Łotwy, ale i zapoczątkowujący odrodzenie naszej jedności narodowej. Przeżycia lat ostatnich znowu wskazały, jak bezsensowną jest rzeczą państwową więź grup, których żołądek jest w Łotwie, a serce poza granicami tego kraju. Co pomoże dobry podatek, jeżeli jest złym żołnierzem, albo zdracą? Nam potrzebne są nie statki na Dźwinie, ale strażnicy Dźwiny!

Porostaje jeszcze kilka słów o osławionej kulturze niemieckiej, nie potwierdzonej, ani przez zabór Liwonii, ani przez następne lata złych rządów. Chociaż cenimy wysoko geniusz niemiecki, jednakże nie możemy uważać

Niemców bałtyckich, za pionierów cywilizacji niemieckiej na brzegach Bałtyckiego morza. Co nam dali Niemcy do r. 1561-go, kiedy Liwonia była składową częścią Imperium Niemieckiego, a cała władza na Łotwie i Estonii znajdowała się w rękach niemieckiej szlachty? W przeciągu 400 lat nie wyszła żadna książka łotewska. Nie otwarto również żadnej szkoły. Położenie Kościoła było tak ciężkie, że znaczna część włościan rozdziła się i umierała bez Sakramentów Świętych.

Niemiecki geograf Minster pisze w r. 1550 o Łotyszach i Estończykach w sposób następujący: „Jest to najbardziej nieszczęśliwy i najbardziej uciskany naród pod słońcem”.

Ażeby złagodzić nieco wymowę tych niewygodnych dla siebie faktów i zwiększyć liczbę swoich zasług, Niemcy Bałtyccy wpisali na swoje konto, to co rządy Polaków, Szwedów i Rosjan dały cywilizacji Bałtyckiej, jak również całą twórczość kulturalną cudzoziemców i ziemczonych Łotyszów. Przypominamy, że pierwszą drukarnię ryską założył Holender Mollin, Akademię—Duńczyk Eriksen. Zamki Rundalski i Jelgawski—Włoch Rastvelli. Zamek Elejski—Włoch Guarengui itd.

Nie negujemy oczywiście zasług tych Niemców, którzy i dla naszej kultury rzeczywiście posiadali. Mamy nadzieję, że nasza walka jest skończona. Bo że młyny historii miały wolno, ale gruntownie. Bez nienawiści rozstaliśmy się z naszymi przeciwnikami w przekonaniu, że wszystkie rachunki zostały wreszcie zakończone. Mamy nadzieję, że jako obywatele niemieccy ujrzą naszą rzeczywistość w innym, bardziej zbliżonym do prawdziwej rzeczywistości świetle. Z ziemią łotewską będą ich łączyły w przyszłości tylko mogiły i wspomnienia.

Mniej niż 4000 paszportów zostanie wydanych w Wilnie

W 20 punktach wydawania paszportów w m. Wilnie pracować będzie po świętach 165 osób, których część pracowała dotychczas nad układaniem słownika nazwisk. Słownik ten został już ułożony i zostanie do Nowego Roku wydrukowany.

Do Bożego Narodzenia wydano kilkadziesiąt paszportów. Pierwotnie sądzono, że w samym m. Wilnie wydanych zostanie ok. 40 tys. paszportów. Wydaje się jednak, że liczba ta będzie mniejsza. Podania większości nie odpowiadają wymaganiam ustaw. W pierwszych dniach wydawano paszporty duchownym. Okazało się, że większość duchownych przybyła z obcych stron i nie ma prawa do obywatelstwa. Nie mógł także otrzymać paszportu — jak komunikują — arcyb. Jalbryzkowski, gdyż mieszka w kraju wileńskim dopiero od 1926 roku i pochodzi z okolic Łomży.

(N.)

Kto może uzyskać obywatelstwo Litwy?

Obok postanowień, które określają komu z mieszkańców Wilna i okręgu przysługuje obywatelstwo, są jeszcze inne postanowienia, które określają kto i na jakich warunkach może zostać obywatelem Litwy.

Według ustaw o obywatelstwie litewskim, obywatelem Litwy może zostać Litwin jeżeli zamieszka w Litwie. Nie Litwin może być uznany za obywatela Litwy, jeżeli: 1) ukończył 18 lat życia, 2) zamieszkuje w Litwie i przemieszkał w niej bez przerwy ostatnich 10 lat, 3) nie jest sądownie karany za przestępstwo, które ustawowo pociąga za sobą karę nie mniejszą niż więzienie, 4) może utrzymać siebie i swoją rodzinę, 5) jest bez obywatelstwa lub jest obywatelem takiego państwa, według ustawodawstwa którego, zostawszy obywatelem Litwy utraciłby obywatelstwo owego państwa, 6) zna język litewski w mowie i piśmie.

Osoba zasłużona dla Państwa Litewskiego może być uznana za obywatela Litwy bez stosowania się do powyższych warunków. Za obywatela Litwy uznaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości. Zasłużoną dla Państwa Litewskiego osobę uznaje za obywatela Litwy Rada Ministrów. Prośba o uznanie za obywatela Litwy składa się na ręce Ministra Spraw Wewnętrznych. Prośbę zasłużonej dla Państwa Litewskiego osoby o uznanie za obywatela Litwy kieruje się do Rady Ministrów.

Prośbę o uznanie za obywatela Litwy osoby, która nie ukończyła 18 lat życia składa ten, który posiada względem tej osoby władzę ojcowską. Prośbę o uznanie za obywatela Litwy składa się oplatą się odnośnym podatkiem w wysokości 25 litów. Nie Litwin uznawany za obywatela Litwy na wymienionych powyżej warunkach płaci podatek w wysokości 5.000 litów.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Finansów w wyjątkowych wypadkach może ten podatek zmniejszyć lub całkiem od niego zwolnić.

Osoba uznawana za obywatela Litwy staje się obywatelem Litwy z dniem, w którym ogłoszone zostało w „Vyriausybes Zinis” postanowienie uznania jej za obywatela Litwy.

Powrót wilanian ze Starej Wilejki

Jak wiemy wielu wilanian wywiezionych przez władze sowieckie znajduje się w więzieniu w Starej Wilejce. Między innymi przebywają tam dyrektor Witold Abramowicz, dyrektor Maculewicz, prezydent miasta W. Malleszewski, Zwiedryński, wiceprezes S. O. Brzozowski (pogłoski o skazaniu go na 15 lat więzie-

nia są nieprawdziwe), Michał Obiezierski, sędzia Brandt i inni. Przed paru dniami do Wilna powrócili ze Starej Wilejki więźni tam ostatnio pp. dyr. Wil. Banku Ziemskiego Bochwic, kurator Marian Godecki i sekretarz Tow. Przyj. Nauk Olgierd Bielski. Wszyscy wrócili w dobrym zdrowiu.

(Wl.)

Lietuvos Muilas

Różne mydła do prania i toaletowe

SMARY DO BUTÓW

MYDŁO RYBKA

RÓŻNE JADALNE OLEJE

POKOST I RÓŻNE WYTŁOCZYNY

wytwarza S-ka Akc.

Lietuvos Muilas

w Poniewieżu i Kownie

Hydroelektrownia w Turniszkach jest koniecznością dla Wilna

Miasto Wilno zaopatrywane jest w energię elektryczną w Elektrowni Miejskiej wybudowanej w roku 1903. Według założeń ówczesnego Zarządu Miejskiego wybranie miejsca elektrowni w centrum miasta i na brzegu rzeki Wilii było wywołane ówczesnym stanem techniki, a mianowicie: 1) elektrownia posiadała prąd stały, a więc przy dalszym przesyłaniu energii wynikały duże straty energii i duże koszty rozbudowy sieci oraz 2) przewidziano było opalać kotły drzewem, spalającym (zaka Wilia).

W miarę rozwoju zapotrzebowania energii i zwiększenia produkcji opalanie kotłów drzewem stało się nieracjonalnym i technicznie niemożliwym. Kotły obecnie są opalane węglem. Postępy techniki oraz znaczne powiększenie terenu zasilania w energię elektryczną miasta i okolic wywołało potrzebę przebudowania elektrowni miejskiej na prąd zmienny, gdzie przy zastosowaniu transformatorów odległość miejsca produkcji prądu od miejsca odbioru takowego nie odegrawia, tak wielkiego znaczenia jak przy prądzie stałym. Przy dalszym zwiększeniu produkcji energii elektrycznej spalanie węgla o tyle wzrasta, że w pewnym czasie nie będzie się kalkulowała dostawa węgla od stacji towarowej do obecnej elektrowni i powstanie zadanie przeniesienia obecnej elektrowni na inne miejsce.

Wzrost roczny produkcji energii elektrycznej w Wilnie waha się w ostatnich latach od 14 do 16%, przy czym procent ten stale się zwiększa. Przy obecnym wzroście zapotrzebowania energii zostało ustalone, że już w 1945-46 roku nie będzie się kalkuloowało przewożenie węgla od stacji towarowej do elektrowni i że należałoby elektrownię przenieść na inne miejsce położone w pobliżu normalnych torów kolejowych.

W związku z potrzebami przeniesienia elektrowni na inne miejsce powstała sprawa w jakim stopniu mogą być inwestowane nowe maszyny w obecnej elektrowni.

Powołana w roku 1936 przez Zarząd Miejski Komisja ustaliła po dłuższych badaniach, że nie należy w obecnej elektrowni więcej inwestować nowych maszyn.

Turniszki czy Birsztany

Wzrost konsumpcji energii wymaga jednak stałego zwiększenia mocy maszyn. Przy rozważaniu sprawy rozbudowy elektrowni miejskiej nie mogła być pominięta sprawa wykorzystania bardzo tanich sił wodnych jakie posiada rzeka Wilia, która to sprawa była studiowana i rozważana przez cały szereg czynników fachowych od roku 1924. Jako miejsce budowy hydroelektrowni wybrano wieś Turniszki położoną od 2 km. wyżej Werek. Po przeprowadzeniu dokładnych studiów geologicznych, po sporządzeniu projektu i rozpoczęciu budowy hydroelektrowni w Turniszkach zdawało się, że sprawa rozbudowy elektrowni miejskiej w oparciu na hydroelektrowni jest rozstrzygnięta racjonalnie i nie wymaga dalszych dyskusji, lecz w ostatnich dniach w prasie (XX Amizus) została wysunięta myśl o zaniechaniu budowy hydroelektrowni w Turniszkach, a przystąpienia do budowy hydroelektrowni na Niemnie w Birsztanach, gdzie może być uzyskana większa moc zakładu i przy znacznie mniejszych wydatkach, licząc na jeden kilowat zainstalowanej mocy. Podany kosztorys budowy hydroelektrowni w Birsztanach jest oparty na szkiecowym projekcie i obliczony na 50 mil. litów. Nie mając badań geologicznych i projektu zakładu w Birsztanach trudnym jest ustalić koszty budowy i tym samym porównywać koszty budowy przypadające na jednostkę zainstalowanej mocy w Birsztanach i Turniszkach. Na podstawie szkiecowego projektu budowy hydroelektrowni w Birsztanach i na podstawie projektu w Turniszkach można śmiało wnioskować, że koszt na jednostkę zainstalowanej mocy, nie powinien być większy w Turniszkach w porównaniu do Birsztan. Każdy zakład wodny budowany na rzece Wilii będzie jednym z najtańszych jaki może powstać w Państwie Litewskim z następujących względów. Rzeka Wilia i jej dopływy niosą wody z jezior, naturalnych zbiorników wyrównawczych i stąd mają bardzo równomierny przepływ wody. Stosunek wód najmniejszych do maksymalnych rzeki Wilii wynosi jak 1:30. Tak małe wahanie wód nie wymaga budowy specjalnie dużych jazów. Brzegi rzeki Wilii są strome a spadki poziomu wody są znacznie większe niż na Niemnie, a więc i zalew jest stosunkowo nieduży. Na Wilii mogą kursować statki maksimum 400-600 ton, a więc i budowa służy dla przepuszczania statków i tratw nie wymaga większych kosztów.

W szczególności w Turniszkach poza budową jazu piętrzącego wodę do 125-130 m, służy dla statków o szerokości 8,60 m i samej hydroelektrowni żadnych innych robót nie przewiduje się. Zakład zaś w Birsztanach wymaga znacznie większych kosztów na budowę przegrody na Niemnie, wymaga budowy znacznie większej służy

dla przejścia statków, wymaga budowy kanału, gdzie według prowizorycznych obliczeń będzie 9 mil. m³ wykopu. Odpowiednio większy będzie gmach elektrowni oraz koszty zainstalowanych maszyn. Stąd wnioskować można, że koszt zainstalowanych maszyn na jednostkę w Turniszkach nie powinien być wyższy od kosztu zainstalowanej jednostki w Birsztanach.

O ile ten koszt jest jednakowy, co przed decyzją wstrzymania robót w Turniszkach, musiałyby być sprawzone, to zaniechanie robót już rozpoczętych wywoła niepowetowane straty w dążeniu do zelektryfikowania kraju.

Przy obecnym rozwoju techniki zastosowanie w przemyśle komunikacji, rolnictwie i gospodarstwie domowym energii elektrycznej wysuwa się na jedno z pierwszych miejsc sprawę należytego wyzyskania istniejących w kraju zasobów energetycznych. Całe społeczeństwo jest obecnie zainteresowane w zagadnieniach elektryfikacyjnych, ponieważ tania produkcja energii w dużym stopniu wpływa na rozwój gospodarczy kraju w szczególności tam, gdzie nie ma w dostatecznej ilości opału własnego, gdzie węgiel oraz paliwo płynne musi być sprowadzane z obcych państw.

Stan wytworzości energii elektrycznej kraju charakteryzuje zużycie takowej na jednego mieszkańca w ciągu roku. Według statystyk przed pięć laty zużycie energii na jednego mieszkańca rocznie wynosiło w Norwegii ponad 3500 kwg. godzin, w Kanadzie 1980, w Szwajcarii 1200, w Szwecji 830, w Niemczech 450, w Belgii 510, w Czechosłowacji około 200 itd. W okręgu Wileńskim poza Wilnem zużycie to wynosi około 1 kwg. na mieszkańca rocznie, w Wilnie zaś około 50 kwg.

Produkcja hydroelektrowni w Turniszkach przewidziana jest 86 mil. kwg., przypuszczalnie należy, że produkcja hydroelektrowni w Birsztanach wyniesie około 300 mil. kwg. czyli razem 386 mil. Konsumentom może być dostarczone max. 75 proc. tej produkcji a więc około 290 mil. kwg. czyli na jednego mieszkańca wypadnie około 100 kwg. czyli w 35 razy mniej niż w Norwegii, w 4,5 razy mniej Niemiec i nawet 2 razy mniej od Czechosłowacji.

Przyjmując pod uwagę drożyznę paliwa dążyć należy ażeby nie tylko przemysł i rolnictwo korzystały całkowicie z energii elektrycznej, lecz i parowozowy zostały zamienione na elektrowozy. Przy takim postawieniu sprawy moc hydroelektrowni Turniszek i Birsztan będzie za mała i wyniknie potrzeba dalszej budowy hydroelektrowni czy to na Niemnie, czy na Wilii. Uważam, że ze względów na potrzebę uregulowania rzeki Wilii i przesłużowanie takowej, budowa zakładów wodnych w pierwszym rzędzie będzie na Wilii.

Przy zelektryfikowaniu fabryk, rolnictwa i kolejnictwa jasnym jest że

dla ciągłości pracy i zabezpieczenia przerwy produkcja energii nie może być skoncentrowana tylko w jednym miejscu i koniecznym jest już na początku posiadać kilka zakładów wytwarzających energię elektryczną, a więc nie może być postawione pytanie czy Turniszki czy Birsztany może być raczej postawione pytanie co ma być pierwsi budowane. Przytym drugim pytaniem odpowiedź jest jasna, że w dalszym ciągu musi być budowana hydroelektrownia w Turniszkach, ponieważ już są ukończone studia jak geologiczne tak i pomiarowe (teren wywłaszczenia, koszt odszkodowania itd.) jest projekt, wykonane są wszystkie pomocnicze roboty, wykonane drogi dojazdowe, przygotowane w dużych ilościach materiały budowlane, wykonana duża część robót ziemnych, palisadowe i zabite szelcne ściany szpuntowe) itp. Wyrzuchodowano już na roboty według kursu obecnego ponad 1,5 mil. litów.

Zaniechanie budowy Turniszek wywoła potrzebę niezwłocznego oocarcowania projektu przebudowy obecnej elektrowni miejskiej, rozważenia na nowo sprawy, czy przenosić elektrownię na nowe miejsce, czy zamówić dla obecnej nowe turbiny parowe, nowe kotły itd. Zaniechanie budowy Turniszek narazi miasto Wilno na wielkie straty, wywołując niepotrzebne koszty instalacyjne na elektrowni miejskiej zmniejszą w znacznym stopniu zatrudnienie robotników i spowoduje przedłużenie okresu pracy elektrowni miejskiej na bardzo drogim węglu importowanym. Koszt opału już na rok 1940 przewidziany jest na 1,4 mil. litów, w latach następnym w związku z wzrostem zapotrzebowania energii wzrośnie ten koszt do kilku milionów litów.

Wybudowanie hydroelektrowni w Turniszkach nie powinno zahamować realizowania budowy hydroelektrowni w Birsztanach. Nieprzerwanie budowy Turniszek da możliwość bez specjalnego pośpiechu przeprowadzić gruntowniejsze studia w Birsztanach, sporządzić projekt oraz umożliwić bez specjalnej gorączki przystąpienie do budowy. Każdy pośpiech w budownictwie nie jest pożądanym, a w szczególności wymagają gruntowniejszych studiów i ostrożnego podejścia do sprawy budowie wodnej gdzie często są rozmaitego rodzaju niespodzianki.

W budowie hydroelektrowni w Turniszkach jest zainteresowane miasto Wilno, które po kilku latach (mniej więcej w roku 1941) nie będzie posiadało w swojej elektrowni dostatecznej rezerwy, co może spowodować przerwę w dostarczaniu prądu. Odpowiedzialność za takie przerwy będzie ponosić Zarząd Miejski, a więc przy powzięciu decyzji budować czy nie budować Turniszki powinien zabrać głos Zarząd Miejski jak również do obowiązku Zarządu Miejskiego w Wilnie należy znalezienie kredytów do dalszego kontynuowania rozpoczętej i daleko już zaawansowanej budowy.

lnż. H. Jonez.

Komunikat Wileńskiej Okręgowej Inspekcji Akcyzowej

Wileńska Okręgowa Inspekcja Akcyzowa podaje do wiadomości, że Minister Finansów, na podstawie ustawy o regulowaniu spraw gospodarki narodowej w czasie nadzwyczajnym, wydał rozporządzenie o sprzedaży trunków alkoholowych i tytoniowej w m. Wilnie i okręgu w 1940 r. Rozporządzenie brzmi jak następuje:

Kwity z uiszczenia opłat patentu akcyzowego na sprzedaż trunków alkoholowych i tytoniu uważane są za patenty akcyzowe.

Sklep trunków alkoholowych, który w 1939 r. posiadał wydane przez władze administracyjne zezwolenie na sprzedaż trunków alkoholowych na terytorium odzyskanym na mocy traktatu litewsko-sowieckiego z 10 października 1939 r., który był czynny w drugim półroczu 1939 r. i którego rodzaj handlu przewidziany w obowiązującej ustawie o akcyzach i monopolach finansowych może patent akcyzowy nabyć na podstawie tego zezwolenia, jeżeli go jeszcze posiada.

Zezwolenie na sprzedaż trunków alkoholowych jest ważne do 1 lipca 1940 r., o ile nie traci tej ważności w przewidzianym dalej wypadku.

Sklep trunków alkoholowych, który nie posiada wyżej wspomnianego zezwolenia na sprzedaż trunków alkoholowych lub który dopiero powstaje winien uzyskać zezwolenie na sprzedaż trunków alkoholowych na podstawie postanowień akcyzowych i finansowych, ustaw o regulowaniu sprzedaży trunków alkoholowych i monopolu.

Sklep trunków alkoholowych pragnący rozpocząć sprzedaż trunków alkoholowych musi zarejestrować w Inspekcji Akcyzowej Okręgu Wileńskiego:

- 1) Kwity z opłacenia związanych z sprzedaż trunków alkoholowych i tytoniu.
- 2) Zezwolenie na posiadanie sklepu trunków alkoholowych.

3) Akt policyjny odnośnie oględzin miejsca i lokalu sklepu.

Jeżeli sklep trunków alkoholowych posiadał zezwolenie władz administracyjnych z 1939 r. na sprzedaż trunków alkoholowych w wyzwoleonym Wilnie i okręgu i na mocy tego zezwolenia był czynny w drugim półroczu wspomnianego roku, to zamiast wspomnianego aktu policyjnego musi rejestrować akt z oględzin miejsca i lokalu sklepu spisany przez byłe organy administracyjne.

Sprzedż trunków alkoholowych bez zarejestrowania wyżej wspomnianych dokumentów uważana jest za sprzedaż trunków alkoholowych bez ustanowionego patentu akcyzowego. Zezwolenie na posiadanie sklepu z trunkami alkoholowymi traci ważność o ile w ciągu 3-ich miesięcy od początku roku kalendarzowego lub wydania zezwolenia, nie uiszczone opłaty za patent akcyzowy i kwity nie są zarejestrowane w inspekcji akcyzowej okręgu wileńskiego.

Kierownikiem sklepu trunków alkoholowych do 1 lipca 1940 r. może być osoba, którą posiadacz sklepu zarejestruje w inspekcji akcyzowej okręgu wileńskiego.

W zakresie regulowania i nadzoru nad sprzedażą trunków alkoholowych i tytoniu stosowane są akcyzowe i finansowe postanowienia ustaw o regulowaniu sprzedaży trunków alkoholowych i monopolach, jeżeli nie są one na mocy niniejszego rozporządzenia zmienione.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1940 roku. Pozatym inspekcja akcyzowa Okręgu Wileńskiego ze swej strony dodaje, że sklepy z trunkami alkoholowymi, które nie zarejestrują się w określony sposób nie będą miały prawa od dnia 1 stycznia 1940 r. przechowywania i sprzedaży trunków alkoholowych.

Ś. + p.
Michał Borowski

Ś. + p.
Jerzy Zawadzki

Wczoraj zostały odprowadzone na wieczny spoczynek na Cmentarzu Antokolski zwłoki Ś. p. admirała Borowskiego. Ś. p. Michał Aleksander Borowski, inżynier morski, kontr admirał w st. sp. urodził się w Junczewiczach ziem wileńskiej dn. 29.X 1872 r. jako syn Kazimierza i Ludwika z Kozieł Poklewskich. Do gimnazjum uczęszczał w Pskowie, po paru latach wstąpił do Morskiej Szkoły Technicznej w Kronsztacie, którą ukończył w 1894 r. Przez marynarkę wojenną rosyjską — jako inżynier mechanik był kilkakrotnie delegowany do Anglii i Ameryki w sprawie budowy statków. Brał też udział w kampanji w Chinach w czasie powstania bokserów, potem podczas wojny rosyjsko-japońskiej przebywał na Dalekim Wschodzie i był w czasie oblężenia w Port Arturze skąd wyszedł na statku „Śmieły” w przeddzień poddania twierdzy, wywołując flagi i sztandary rosyjskie, zatrzymany i internowany potem w kolonii niemieckiej Tsing-Tan. Po ukończeniu wojny wraca do Rosji, krótko odpoczywa w swych rodzinnych Junczewiczach i jest znowu w służbie marynarki rosyjskiej. W chwili wybuchu wielkiej wojny zostaje przydzielony do sztabu dowódcy obrony morza Bałtyckiego. W 1916 r. już w stopniu generała zostaje delegowany w sprawach morskich do Anglii. Po drodze statek którym płynął, zatrzymała łódź podwodna niemiecka więc przez półtora roku przebywa w niewoli niemieckiej. Po wybuchu rewolucji zostaje odesłany do Petersburga skąd przybywa do Mińska i potem do Wilna. Bierze udział w organizowaniu samoobrony, jedzie do Warszawy, a następnie do Gdańska.

W roku 1921 zostaje komisarzem Rady Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku i pozostaje na tym stanowisku aż do roku 1927. Następnie przechodzi w stan spoczynku i osiedla się w Wilnie na stałe, gdzie bierze czynny udział w pracach L.M.K. oraz oddaje się z zamiłowaniem myślistwu.

Znane są zwłaszcza ładne zdjęcia fotograficzne z polowań na Wileńszczyźnie dokonane przez admirała Borowskiego. Rozwijająca się choroba (angina pectoris) w ostatnich latach utrudniała te zajęcia a przejścia ostatnich miesięcy ostatecznie osłabiły organizm.

Ś. p. admirał Michał Borowski odznaczony Krzyżem Polonia Restituta 3 i 4 klasy, Krzyżami Oficerskim i Komandorskim Legii Honorowej i wielu innymi odznaczeniami, zmarł zdala od ukochanego morza i ulubionej kniei. Był to człowiek prawego charakteru, wielkiej energii, pracowitości i odwagi; dobry i za-

Poległ śmiercią walecznych pod wsią Komaruńcami koło Oran. We wrześniu tyle pamiętnym, w dniach grozy i rozpacy, kiedy wojska polskie wycyfowały się z Wilna, ten młody żołnierz ochotnik, z paru przyjaciółmi usiłował przedostać się do Grodna.

W ciężkiej i niebezpiecznej drodze małe grupa topniała coraz bardziej; w końcu Jerzy Zawadzki pozostał samowolą z jednym tylko towarzyszem. Gdzieś w lesie natknął się na wojsko nieprzyjacielskie. Mieszkańcy wsi Komaruńce słyszeli strzały, a zrana znaleźli zwłoki.

Młode życie zgasło, zdmuchnięte wściekłym huraganem wojny.

Młoda krew wsiąkała w ziemię rodzinna na posiew przyszłych zniw. Ś. p. Jerzy Zawadzki był synem specjalnie zasłużonej Wilnu rodziny. Zawadzcy — to nazwisko, zrosnięte na zawsze z kulturą wileńską. Józef Zawadzki, pr-dzied Jerzego, był wydawcą Adama Mickiewicza. Dziad stryjeczny, Adam Zawadzki, był wydawcą Józefa Ignacego Kraszewskiego, Stryj, zmarły niedawno profesor Władysław Zawadzki, wybitny ekonomista, zasłużył się rzetelnie nauce polskiej w ciągu międzywojennego dwudziestolecia.

Ś. p. Jerzy Zawadzki miał przed sobą, według wszelkich ludzkich wyrachowań, życie długie i przyszłość szczęśliwą. Zdolny i oblecujący, wcześniej ukończył politechnikę warszawską i w ostatnich latach pracował jako inżynier wodny na Polesiu. Miał pole pracy nieprzebrane jeszcze, niewyżyskane, dające wiele możliwości rozwinięcia młodych sił, inicjatywy i rozmachu. Teraz śpi snem wiecznym w grobach rodzinnych, na cmentarzu Św. Piotra i Pawła na Antokolu. Cześć Jego pamięci. W. D.

Świąteczna podróż Hitlera

BERLIN, (Elta). Kanclerz Rzeszy i wódz sił zbrojnych Niemiec Hitler w dniu 25 grudnia odbywał dalszą swoją podróż świąteczną na froncie zachodnim. Zwiedził on lotniska i pułk „Lista” w którym służył podczas wielkiej wojny światowej.

KUPIMY
maszyny do pisania
ze szryftem
polskim i litewskim.
Oferty do administ. Kurjera

UWAGA ROLNICY!
W Wilnie prenumeratę i ogłoszenia do jednego tygodnika polskiego „Chata Rodzinna” przyjmuje Administracja „Kurjera Wileńskiego”

służony syn Ojczyzny. Cichy pogrzyb wczorajszy zgromadził rodzinę i niewielką liczbę znajomych. Wielu, bardzo wielu znajomych i przyjaciół zmarłego, rozproszonych dziś po świecie, nie mogło wziąć udziału w oddaniu mu ostatniej posługi, ani nawet dowiedzieć się o śmierci.

Cześć Jego pamięci!

Ku uczczeniu Ś. Pamięci admirała Michała Borowskiego składa na T wo „Caritas” lt. 20. Aniela Sztrallowa.

OBWIESZCZENIE

Naczelnika 7 komisariatu policji miasta Wilna o rejestracji uchodźców

Na podstawie art. 5 rozporządzenia Komisarza Regulowania Spraw uchodźców wojennych z 20-go grudnia 1939 r., ustanawiam i ogłaszam w tym komisariacie następujący porządek rejestracji:

1. Rejestracja odbywa się według pierwszej litery nazwisk.
2. Uchodźcy rejestrują się.

Nazwiska na litery:		
A i B	27	grudnia 1939 r.
C i Cz	28	"
D i E	29	"
F i G	30	"
Ch i H	2	stycznia 1940 r.
I i J	3	"
K i L	4	"
M i N	5	"
O i P	8	"
R i S	9	"
Sz i T	10	"
U i W	11	"
Y i Z	12	"
Ż	13	"

3. Karty rejestracyjne w wyżej wymienionym porządku przyjmowane będą codziennie w godzinach urzędowych od 9 do 12 godz. i od 17 do 18 godz.
Wilno, 27 grudnia 1939 r.

Naczelnik 7 komisariatu

KRONIKA

Grudzień 28
Czwartek

Dziś: Młodzianków
Jutro: Tomasz B.

Wschód st.—g. 7 m. 45
Zachód st.—g. 2 m. 56

— **Lombard miejski w Wilnie** w dniu 30-tym grudnia 1939 r. z powodu prac związanych z zakończeniem roku operacyjnego, będzie nieczynny.

— **Podziękowanie.** Wszystkim ofiarodawcom m. Wilna, którzy okazali tyle serca i pracy dla uprzyjemnienia nam świąt Bożego Narodzenia składamy serdeczne „Bóg Zapłać”.

— **Uchojźcy ośrodka kwaterunkowego** Nr 1, ul. Szeptyckiego Nr. 9.

— **Do wiadomości kolejarzy** pochodzących z zajętych przez ZSSR terenów: Pracownicy kolejowi posiadający na tych terenach własne domy mogą zwracać się do sowieckiej komisji zajmującej się sprawami powrotu uchodźców (Wilno, ul. Magdaleny 2, pokój 40) w dniach 28, 29 i 30 grudnia 1939 r. od godz. 9—14 w celu rejestracji dla wyjazdu do miejsca swego pochodzenia.

— **Nowa spółdzielnia.** W dniach najbliższych otwiera się w Wilnie nowa kooperatywa przy ul. Rudnickiej p. n. „Vikas”. Założycielami kooperatywy jest pewna grupa inteligencji pracującej.

— **Nowe pismo żydowskie.** Wczoraj ukazało się w Wilnie nowe pismo żydowskie pod tyt. „Wilner Togblat”. Pismo redagowane jest przez dra Grzegorza Wirszubskiego.

TEATR I MUZYKA

Teatr Miejski na Pohulance

Dziś w czwartek dn. 28 grudnia o godz. 19 tej (7-jej wiecz.) nowożenie lekkiej, wesołej komedii w 3 ch. akt. Romana Niewiarowicza „Dlaczego zaraz tragedia?” w wykonaniu premii owej obsady zespołu. Oprawa dekoracyjna W. Makojnika.

Jutro, w piątek dn. 29 XII o godz. 19-jej (7 wiecz.) „Pastorałka”.

Przedprzedaż biletów w teatrze „Lutnia” od godz. 10—18.30. Kasa w Teatrze na Pohulance, czynna na godzinę przed rozpocz. przedstawienia.

Teatr muzyczny „Lutnia”

Dziś o godz. 6 wiecz. grana będzie operetka L. Falla „Madame Pompadour”. Zwycaiem lat ubiegłych Teatr „Lutnia” wystawia w niezłej 31. om. dwukrotnie o godz. 7-jej i 10-jej wiecz. **Rewię Sylwestrową** w 2 części. 20 obr.

Teatr „Niebieski Pajacyk”

Mickiewicza 9
W niedzielę, dn. 31 grudnia b. r. o godz. 11.15 zobaczycie znowu dzieci nową premierę acyżu „Złoty bajek”. Ukazane bajeczki o t. „Za siedmioma górami u króla Zgaduli”. Piękne i ciekawe uroczyste widowisko.
Bilet, już do nabycia w kasie teatru, ul. Mickiewicza 9 od godz. 10—12 i od 15.30—19.

RADIO

CZWARTEK, dn. 28.XII.
Wilno i Kowno
12.00 — Z Kowna: Wiadomości Elty.
15.00 — Z Kowna: Muzyka obiadowa.
15.30 — Z Wilna: Wiadomości Elty.
Wilno
15.40 — Wiadomości z Wilna.
15.50 — Informacje w jęz. polskim.
17.30 — Muzyka z płyt.
17.45 — K. Kretowicz: Opieka społeczna w Wilnie (po polsku).
Wilno i Kowno
18.00 — Muzyka z płyt.
18.30 — Wiad. z Wilna.
Wilno
18.40 — Informacje w jęz. polskim.
Wilno i Kowno
19.00 — Z Kowna: Wiad. Elty.
Wilno
19.15 — Muz. z płyt.
19.45 — Informacje po żydowsku.

Rabusie rozebrali pjanego do naga

Wczoraj wieczorem przechodząc na ul. Nowogródzkiej znaleźli na chodniku nawpół obnażonego mężczyznę. Miał on na sobie jedynie bieliznę. Bosa nogi spoczywały na śniegu. Niezwłocznie wniesiono go do mieszkania, dokąd wezwano pogotowie. Lekarz stwierdził złamanie ręki. Był to 49 letni Karol Macisewicz, zam. przy ul. Korzej 4. Macisewicz będąc pijany wtargnął do bójki. Napastnicy dotkliwie go pobili, po czym obrabowali z ubrania. (c.)

Ciężko poraniono staruszkę

Przy ul. Koszej 4, w dwóch małych pokojkach znalazło przytułek... 8 rodzin.
Wczoraj mieszkańcy tych pokojków, uraczyli się polityką i wszczęli między sobą bójkę, w czasie której rozplataną czaszkę 70-letniej Marii Milewskiej.
Ranną przewieziono w stanle bardzo ciężkim do szpitala św. Jakuba. (c.)

Lekcje rysunku,

malarstwa, liternictwa, zdobnictwa, perspektywy i kreślenia prowadzi „Spaw” od dn. 2 stycznia do dn. 15 czerwca 1940 r. Zapisy i informacje: Plac Orzeszkowej 11-b m. 1 w godz. 10—13 i 16—18

Aktualna nowość!

Ogromnym ułatwieniem starah o litewskie paszporty jest znajomość broszury

Mg. W. Rudzińskiego p. l.

Litewska Konstytucja

Obywatelstwo Paszporty

dzięki której łatwe jest zrozumienie ustroju państwa, praw i obowiązków obywateli i innych kwestji, które znać winien każdy mieszkaniec Litwy, a w szczególności Wilna i okręgu wileńskiego,

32 strony. Cena 50 ct.
Skład główny: Lok. Administracji „Kurjera Wileńskiego”

Lekarze

Dr. Zygmunt Kudrewicz
Specjalista: weneryczne, syfils, skórno i płucne
Wilno, Zamkowa 15 m. 2
Przyjmuje od 8 do 11 i od 3 do 8

Dr. Z. Henrykowski
spec. chor. wenerycznych i skórnych
Leczenie niemocy plicowej. Mickiewicza 12 (wejście z ul. Tatarskiej).
Przyjmuje 9.30—12.30 i 4—7.

Już się ukazał w sprzedaży

Kalendarz-Infornator Kurjera Wileńskiego na rok 1940

Poza częścią kalendarzową zawiera on najpotrzebniejsze informacje, jak pełne taryfy—pocztowe, telegraficzne, telefoniczne, elektryczne, radiowe, składki ubezpieczeniowe i in.
Cena egzemplarza 60 ct.

Milijona litu nuostoliu

Millionowe straty
przyniosą Wam niebezpieczną asystą:
luczynki, zapalki, świece i kaganki naftowe!

BATERIE KIESZONKOWE „SYRIUS”
dają światło bez płomieni!

Zadajcie wszędzie!

SYRIUS
Chroni Was od pożarów!

„Międzynarodnaja Kniga”

Moskwa, Kuzniecki most 18.

Już czas zamówić czasopisma i dzienniki ZSSR na 1940 r.

Prenumeratę przyjmuje

KSIĘGARNIA „MOKSLO”

Kaunas, Laisvės al. 46. Telefon 22220.

Na żądanie katalog: „Pieriodika ZSSR 1940 r.” wysyła się bezpłatnie.

Angielskie złote wieczne pióro „DURO”

Słynnej na całym świecie firmy Conway Stewart & Co Ltd, Londyn

wyróżnia się trwałością, specyficznym pięknym wyglądem i nadzwyczajną elastycznością w pisaniu.

Jest to pióro, bez którego trudno się obejść.

Zadajcie wobec tego we wszystkich większych sklepach materiałów piśmiennych tylko angielskie

WIECZNE PIÓRA — DURO

następujących rozmiarów:

№ 20 (wielki rozmiar) 45 litów

№ 40 (średni rozmiar) 35 litów

№ 50 (mały rozmiar) 25 litów

Sprzedaj hurtowa „PRINTATORIUS”

Prek. techn. kontora sav. I. Salmatas
Kaunas, Mickievičiaus g. vė 11 tel. 28301.

Filatelisci!!!

Największy wybór znaczków. Stanisław Weychert Bernardynski zauł. 7 m. 5 a Kupno — Sprzedaż — Zamiana

Sprzedaż i Kupno

Okazyjnie kupię samochód osobowy. Oferty pisemne do Adm. Kurjera Wileńskiego pod samochód.

Okazja! Fachowy taksator odczuje każdą rzecz: biżuterię, dywany, obrazy, meble i rozmaite rzeczy. Ul. Trocka Nr 5, Sklep okazyjnych rzeczy. Kupno, sprzedaż i komis. Taksator Piotr Jelec.

Złoto, brylanty, kilimy, makaty, porcelana, obrazy, fotoaparaty. Ceny okazyjne. Sklep Komisowy, Zarzeczce 16.

Pianino sprzedam z dobrym tonem. Oglądać codzień od g. 6 do 7. Lubelska 7 m. 6.

Komplet mebli sprzedam w dobrym stanie do j. dalnego. Adres: Kalwaryjska 9 m. 14.

Okazja. Trocka 15. Kto chce tanio kupić rozmaite rzeczy luksusowe i najprostsze, niech przede wszystkim zgłosi się do uczciwego i solidnego Sklepu Komisowego przy ul. Trockiej 15. Posiadamy meble stylowe i nowoczesne, futra, srebro, porcelanę i t. p. Przyjmujemy w komisji tylko z rąk pewnych, Trocka 15.

Z powodu wyjazdu nie drogo odstąpię „Bar” w dobrym punkcie, przy ul. Hetmańskiej № 2—23.

Pianino kupię Niemiecka 22 m. 19 (wejście frontowe).

Okazyjnie sprzedam dobry rower i skrzypce. Zgłoszenie: pod „Rower”.

Jadłodajnię sprzedam. Szklana 4.

Sprzedam odbiornik firmy „Kosmos”. Antokolska 22—1.

Najlepszym podarunkiem świątecznym jest aparat fotograficzny nabyty w firmie: H. Kolysz — Mickiewicza 4. Laboratorium dla fotografów amatorów wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres fotografii.

Sprzedam 2 domy gotówką za 23.000 lit. i 400.000 lit. w centrum miasta. Kopianica 12-b m. 3, godz. 14—17.

Lokale

1 lub 2 pokoje z centralnym ogrzewaniem i wygodami w śródmieściu blisko Sądów wynajmę. Wiadomość ul. Mickiewicza 29 sklep 1-a od 10 do 12.

Do wynajęcia w rejonie Mickiewicza mieszkanie 5—6 pokoi komfortowych słoneczne i ciepłe. Można z umeblowaniem. Tartaki 19 (róg Ciasnej) tel. 478.

Pokoju ze skromnym utrzymaniem najchętniej w majątku, szuka wypłacalna starsza pani. Ogłoszenia „Wyjazd”.

Akuszerki

AKUSZERKA

Maria Laknerowa

przyjmuje od 9 do 7 w. ul. Jasińskiego 1-a m 3 róg 3-go Maja obok Sądu

Akuszerka Smiałowska

oraz Gabinet Kosmetyczny. Ceny przystępne. ul. Zamkowa 26 m. 6.

Różne

Biuro Komisowe Towarzystwa Samopomocy Obywatelskiej w Wilnie, Wielka 64. Duży wybór — częste okazje dobrego kupna, tamże obiady smaczne, obfite po 65 ct. w Stołowni T-wa Samopomocy Obywatelskiej.

Wyjeżdżam do Warszawy, Łodzi, Krakowa i innych miast. Przyjmuje listy i zlecenia. Przyjmuje od 28.XII do 31.XII od 14—18 (z odpowiedzią) Tartaki 26 m. 3 i p.

Zgubiono dowód osobisty na imię Feliksa Milewskiego. Uprasza się znaleźć o odniesienie za wynagrodzeniem na ul. Mickiewicza 4 m. 9.

Onia 26 bm. zgubiono dowód osob. oraz legitymację urzędniczą na imię Kazimierzy Trybockiej. Uprasza się znaleźć o zwrot — ul. Zarzeczna 26—1.

Zgubiono dowód osobisty № 2922 na imię Wiktora Raczycykiego. Legitymację Urzędu Pośr. Pracy. Swironek 11—1.

Zgubiono dowód osobisty na imię Ireny Kupściówny. Krakowska 37—1.

Zgubiono dowód osobisty № 306 na imię Mizerskiej Marii. Podbrzezie Kptka.

Zgubiono dowód osobisty № 2402 na imię Aleksandry Łabejszówny. Kasztanowa 2—34.

Zgubiono dowód osobisty na imię Eugenii Hoppenówny. Znalazcę proszę o zwrot. Wilno, Zarzeczce 5—1.

Skradziono dowody osobiste na imię Kandydy Juchniewiczka № 747060 i Anny Juchniewicz № 747063. Poleska 6

Praca

Buchalterzy z Kowna otwierają z dn. 1 stycznia 1940 r. Biuro Buchalteryjne. Przyjmuje się prowadzenie ksiąg w języku litewskim zgodnie z prawodawstwem Litwy. Zaінteresowane firmy zechcą kierować zgłoszenia do Kurjera pod „Buchalteria”

Złamaniam, kresowiak, fachowiec poważne referencje prosi posady rządy — ekonomia przyjmie skromne warunki. Adresować do Kurjera dla „Ziemiańska”.

Studentka med. z praktyką szpitalną poszukuje posady pielęgniarki lub wychowawczyni. Może wyjechać. Zgłoszenia pod „medycza”.

Praktyczna korepetytorka udziela lekcji w zakresie gimnazjum i liceum (matematyka, fizyka, niemiecki, łacina) b. tanio. Adres: Kalwaryjska 23—6-a (wejście z frontu).

Młody nauczyciel Polak przyjmie jakakolwiek pracę. Zgłoszenie: pod „bezrobotny”.

Studentki podejmą się każdej pracy za niskim wynagrodzeniem. Mostowa 19 m. 2.

Nauka i Wychowanie

Kursy Gimnazjalne i Licealne Sekcji Szk. Sr. Z. N. P są czynne. Zapisy do wszystkich klas codziennie w g. 16—18. Lokal: Gimnazjum Filomatów, Żeligowskiego 1 róg Wileńskiej

Kursy pisania na maszynie metodą ślepa. Warunki dostępne. Przy nauce pisania na maszynie wykłada się bezpłatnie język litewski. Ul. Mickiewicza 22 (wejście jak do „Radia”). Tamże przyjmuje się przepisywania.

W Kownie

prenumeratę i ogłoszenie do „Kurjera Wileńskiego” przyjmują Administracja „Chaty Rodzinnej”
Odeślenie g-vė 12
Księgarnia „Stella” — 16 Vasario 1.

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia tekstowe za 1 mm 75 cnt, za tekstem 60 cnt. Drobne 20 cnt za słowo. Kronika redakcyjna i komunikaty 11 — za wiecz. jednoczasowo. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%, drożej. Układ ogłoszeń 5-cio lamowy. Za treść ogłoszeń i termin ich druku Administracja nie odpowiada.

Łaidsjas: Vytautas Stanevičius. Wydawca: Witold Staniewicz.
Redaktorius: Vytautas Kibika. Redaktor: Witold Kuzka.

Sprowadz. „Ziemiańska”, Tytuł. Budoonitė g-vė 4, Tel. 2-08.
Drukarnia „Ziemiańska”, ul. Biskupa Budoonitė 4, Tel. 2-08. 3